

VIJF COLUMNS OVER ONDERWIJSINNOVATIE

DE PARADOX VAN HET KLASLOKAAL (2017)

Een onderwijsconferentie.
Een zaaltje.
Plafondplaten.
Een slideshow.

Een afbeelding van een operatiekamer uit 1920. Dan een afbeelding van een operatiekamer anno nu. Alles is veranderd. Vervolgens een afbeelding van een fabriekshal. Hetzelfde verhaal. Alles is veranderd. Daarna een afbeelding van een klaslokaal. Vrijwel niets is veranderd.

Besmuikt gelach in het zaaltje.

De boodschap is duidelijk. De wereld verandert maar het onderwijs niet. Dat kan zo niet langer. We moeten veranderen. Nu! Maar is dat wel zo?

Wie heeft de wereld veranderd? Wie heeft die operatiekamers ontworpen? Die wijzigen in de fabriekshal doorgevoerd? Meestal mensen uit het onderwijs. Toch? Mensen die opgeleid zijn in die nooit veranderende klaslokalen.

Het onderwijs heeft als één van haar taken om mensen af te leveren die ons helpen om een betere maatschappij te bouwen. Om ons voort te stuwen. Dat doen we, zo te zien, niet slecht.

Dus, misschien is het helemaal niet zo'n goed idee om al die onderwijsvernieuwingen door te voeren. Pas op met IT in het onderwijs! Voorzichtig met technologie! Straks zitten we in 2040 te kijken naar slideshows met compleet veranderde klaslokalen en nog steeds dezelfde operatiekamer.

'If it ain't broken, do not fix it.'

Laten we niks veranderen aan onze klaslokalen. Een leraar, een eindeloos verhaal. Een krijtbord, misschien. Geef ze tekstboeken. Verveel ze dood. En als ze eindelijk klaar zijn om losgelaten te worden op onze maatschappij, dan zijn ze pas werkelijk gemotiveerd om iets te veranderen. Iets, maakt niet uit wat.

Een operatiekamer.
Een fabriekshal.
Wat dan ook!

VIJF COLUMNS OVER ONDERWIJSINNOVATIE

AAN DE REGELS HOUDEN (2021)

Ik ken onderwijsinstellingen bij wie de servers gegijzeld werden omdat ze hun zaakjes niet op orde hadden.

Ik ken onderwijsinstellingen die boetes kregen omdat ze privacy,- of inkoopregels niet volgden.

Ik ken onderwijsinstellingen die duizenden studenten verloren omdat ze de examenregels overtraden.

Ik ken onderwijsinstellingen die ten onder gingen aan hun eigen financiële chaos.

Ik ken geen onderwijsinstellingen die in de problemen kwamen omdat ze niet innovatief genoeg waren.

Misschien verklaart dat het immer uitdijende peloton van procedurepolitie dat de regels bewaakt. De security-officers, privacy-officers, controllers, kwaliteitscontroleurs, compliancy-officers, procurement-officers, architecten, accreditatie-medewerkers en conformiteitsbeoordelaars.

Soms hoor je ze zeggen dat ze de zaken op orde brengen, zodat de onderwijsinstelling wendbaar kan worden en innovatief kan zijn, maar klopt dat wel?

Ik ben bang dat als ze hun zaakjes op orde hebben, ze op zoek gaan naar nieuwe zaakjes om op orde te brengen.

In de missies van onderwijsinstellingen ronken innovatie, verandering, urgentie en wendbaarheid. En, natuurlijk, hier en daar is het onderwijs écht wel veranderd, maar als je een beetje uitzoomt zie je nog steeds hetzelfde: roosters, toetsen, punten, diploma's, docenten, gebouwen en studenten.

O ja, en MS-teams.

Zelfs nieuw aanbestede systemen lijken qua functionaliteit verdacht veel op de systemen van vijftien jaar geleden. Ik denk dat onderwijsinstellingen écht wel willen veranderen. Maar als het er op aankomt, stromen aandacht, geld én prioriteit naar de procedurepolitie.

Omdat onderwijsinstellingen ook wel weten dat ze niet hoeven te innoveren om te overleven.

Daarvoor hoeven ze zich alleen maar aan de regels te houden.

VIJF COLUMNS OVER ONDERWIJSINNOVATIE

DE NAZI'S VAN HET ONDERWIJS (2019)

'Een Tinder voor kennisdeling,' opperde iemand tijdens een workshop over onderwijsinnovatie. Je hoort het wel vaker. Publieke instellingen die koketteren met Amerikaanse platformen.

**We moeten de Uber van de zorg worden!
De Amazon van de uitkeringen!
De AirBnB van de woningcorporaties!
Slecht idee.**

Veel van die platformen zijn namelijk helemaal geen leuke bedrijven. Het zijn geen neutrale marktmeesters. Integendeel. Ze hebben hun wereldbeeld vertaald in code.

Is Tinder bijvoorbeeld een datingplatform of een plaats om andere mensen af te wijzen? Waarom leidt maar een minimaal percentage van de swipes tot matches? Waarom blijven gebruikers toch terugkomen? Misschien wel omdat mensen soms even een castingdirecteur willen zijn.

Probeer op AirBnB maar eens met een donkere huidskleur een appartement te boeken. Valt niet mee. NoirBnB is er niet voor niets.

Uber beschouwt zijn chauffeurs niet als personeel. Op Kickstarter vloeit het geld niet naar beste ideeën, maar naar witte, blanke mannen. Veel platformen zijn niet ingericht op delen, maar op beoordelen.

En dan overtreden ze ook nog eens continu wetten en regels, verstrekken ze geen informatie (want: privacy, o ironie), heerst er vaak een machocultuur en vermorzelen ze markten terwijl ze enorme verliezen draaien.

Waardecreatie, noemen ze dat.

Natuurlijk, ik snap best dat de platformvergelijkingen gebaseerd zijn op die geweldige app, de gebruiksvriendelijkheid en servicegerichtheid. Maar het één staat niet los van het ander.

De Duitsers waren tijdens de Tweede Wereldoorlog ook heel efficiënt en georganiseerd. Toch hoor je nooit iemand zeggen dat ze de Nazi's van de onderwijslogistiek willen worden!

Gelukkig maar.

VIJF COLUMNS OVER ONDERWIJSINNOVATIE

ECHTE LIEFDE (2021)

Ik was op de 23ste SURF-onderwijsdagen.

Er was een dagvoorzitter, die ook TV-presentator was en boekenschrijver én een dag in de week docent op het MBO. Dat laatste was het mooiste wat er is, zei hij.

Waarom hij dan niet vijf dagen in de week docent was, vertelde hij er niet bij.

Een man op het podium hield een verhaal over hoe systemen veranderen. Er werd een grap gemaakt over fossiele brandstoffen en fossiele onderwijsbestuurders.

Daarna werd een transitieagenda gepresenteerd, geschreven door 'dwarsdenkers' en 'friskijkers', met daarin ter illustratie waterverftekeningen. Het woord transitieagenda-aquarellen verrijkte geheel onverwacht mijn vocabulaire.

In de zaal knikten veelal oude, witte mannen (type: ik) instemmend. Blijkbaar vonden zij ook dat alles moest veranderen.

Transitie-tijd!

Dat ze daarmee impliciet toegaven dat ze er de afgelopen 23 jaar zelf een pleuriszootje van hadden gemaakt, leek ze te ontgaan.

De stemming was immers prima. Een feestje. Fijn om iedereen weer te zien. Lekker praten over hoe alles anders moet voor de studenten (die uiteraard schitterden door afwezigheid).

Niemand leek zich écht druk te maken om de voorspelde systeemverandering. Om de transitie. Misschien omdat na 23 jaar niemand er nog écht in gelooft. Of, positiever, misschien omdat iedereen écht van het onderwijs houdt.

Stel je voor dat de onderwijsdagen mijn relatie zouden zijn, dacht ik. Dan zitten we al 23 jaar in relatietherapie omdat dingen écht fundamenteel anders moeten. En knikken we instemmend als de therapeut een scheiding voorstelt. En daarna blijven we gewoon bij elkaar.

Is dat triest? Of échte liefde?

VIJF COLUMNS OVER ONDERWIJSINNOVATIE

DE DEENSE DELEGATIE (2023)

De Deense delegatie kwam op bezoek.

Ik leidde ze door gebouw TQ en vertelde ze over het open onderwijs van Fontys ICT. Over studenten die écht hun talenten aanspreken. Over dingen doen die daadwerkelijk bijdragen aan een betere wereld. Over studentenstart-ups en de samenwerking met de regio. Over hoe we kunst & technologie samensmelten en hoe dat naadloos in het curriculum past. Het ging erin als knackebröd.

Ik besloot er een schepje bovenop te doen.

Ik vertelde over de belangrijkste rol van de docent: inspireren. Over studenten die gepassioneerd werken aan zinvolle opdrachten. Over precies de juiste workshops aanbieden op het juiste moment.

Het was niet helemaal waar.

Het inspireren lukt zelden, studenten werken ook regelmatig lusteloos aan zinloze opdrachten en sommige workshops worden amper bezocht.

De workshop ‘futuring’ moest om die reden meermaals naar de toekomst worden verplaatst.

Maar, dat maakte niet uit.

Ik vertelde het éne na het andere, min of meer ware, positieve verhaal en de Denen stelden de éne na de andere vraag. Ik fantaseerde en het voelde fantastisch. Ik begon er zowaar zelf in te geloven.

Ik kan het iedereen aanraden.

Voel jij je even niet goed over je werk?

Twijfel je over je bijdrage aan de wereld?

Je kwaliteiten als docent?

Dit is je therapie: nodig een buitenlandse delegatie uit en vertel, vertel, vertel. En, vergeet niet: het is geen liegen, het is inspireren.

De Denen namen afscheid. In april komen ze terug. Deze keer met een groep van twintig.

Ik kan niet wachten.

IN DE PERIODE 2017 – 2024 SCHREEF IK 250 COLUMNS VAN PRECIJS 250 WOORDEN VOOR BRON.FONTYS. DIT IS EEN BLOEMLEZING. VIND ZE ALLEMAAL OP WWW.TECHNOFILOSOFIE.COM/COLUMNS

VIJF COLUMNS OVER HET LEVEN ALS DOCENT

BOA, FOLTERAAR, DOCENT (2023)

Stel, je hebt een open-boek-toets gemaakt voor 20 leerlingen. Een mooie toets, al zeg je het zelf. Een bijna literaire inleiding (iets over een Berlijnse manager, die met een waterig zonnetje op zijn kalende hoofd de deuren opent van zijn buurtsuper) en vele, slimme vragen. Tijdens het nakijken constateer je dat iedereen het gehaald heeft op twee studenten na, die scoorden een 5,3.

Wat doe je?

**Laat je ze herkansen, wat betekent dat je een compleet nieuwe toets moet bedenken, of geef je ze een 5,5?
Jij minder werk, je 'klanten' blij?**

Stel, je bent portfolio's aan het beoordelen op zondagavond. De punten moeten voor middernacht in het systeem staan. Je moet nog 3 portfolio's, maar dan gaat de deurbel. Vrienden. Wat drinken. Een bandje. Aan de waterkant. De lucht is zwoel.

Wat doe je?

**Weigeren?
Of even snel drie voldoende's geven?**

Ja, natuurlijk, de studenten hebben er 10 weken hard aan gewerkt, en ja, natuurlijk verdient dat serieus nakijkwerk. Maar zullen ze erover klagen?

Docent is een bijzonder beroep waarin je regelmatig de lat wat lager kunt leggen met het resultaat dat je 'klanten' tevredener zijn.

Half uurtje eerder stoppen?

Lekker.

Hoofdstukje overslaan?

Fijn!

Er zijn natuurlijk wel meer beroepen, die dat hebben. Een BOA die een oogje toekijpt als je fietst in een voetgangersgebied, dat is fijn. Een folteraar, die zijn tepelklemmen thuis vergeten is en daarom halfslachtig met zijn vieze vingers in je tepels knijpt. Dat is ook lekker.

BOA, folteraar, docent.

Het is een mooi rijtje.

VIJF COLUMNS OVER HET LEVEN ALS DOCENT

DOCENT VAN NIKS (2022)

Een jaar of zes geleden besloot ik om mezelf technofilosoof te noemen. Ik claimde [technofilosofie.com](https://www.technofilosofie.com). Meteen begon iedereen mij ook als technofilosoof te beschouwen. Niemand stelde vragen, behalve of ik een presentatie kon geven, in een panel kon zitten of een boek kon schrijven.

Ja, hoor!

Filosoof is geen beschermd titel. Net als koning, professor, makelaar of mijn favoriet: des vaderlands. Dus, als u denkt: eigenlijk ben ik de kwaliteitscontroleur-des-vaderlands dan hoeft u alleen maar de URL te claimen en dan bent u het. Dan mag u keynotes verzorgen op kwaliteitscontrolecongressen. Van die bijeenkomsten die eindeloos geëvalueerd worden.

Sinds februari ben ik niet langer hoofd IT innovatie én technofilosoof maar docent én technofilosoof. Een gouden combinatie, weet ik nu al.

Pas begeleidde ik bijvoorbeeld een groep studenten.

‘Hoe is het,’ vroeg ik.

‘We mogen niks programmeren,’ zeiden ze.

De docent/technofilosoof in mij reageerde enthousiast. Ik stelde allerlei vragen. Wat is het niks? Hoe denk je aan niks? Hoe ziet niks eruit? Kun je het via kwantummechanica begrijpen? Is het de afwezigheid van ruimte en tijd? Of juist ruimte en tijd zonder iets erin? Kom je het dichtst in de buurt door naar Heel Holland Bakt te kijken?

En, natuurlijk, hoe doe je dat: niks programmeren?

Wat een prachtige challenge, glunderde ik. Vergeet het niet op Github te zetten!

De studenten keken me aan. Ik wist wat ze dachten. Het vervulde me met trots. Ze vonden me een docent van niks.

Thuis checkte ik de URL.
Docentvanniks.nl.
Die was nog vrij.

IN DE PERIODE 2017 – 2024 SCHREEF IK 250 COLUMNS VAN PRECIJS 250 WOORDEN VOOR BRON.FONTYS. DIT IS EEN BLOEMLEZING. VIND ZE ALLEMAAL OP [WWW.TECHNOFILOSOFIE.COM/COLUMNS](https://www.technofilosofie.com/columns)

VIJF COLUMNS OVER HET LEVEN ALS DOCENT

COM-PIETER (2022)

In den beginne waren er geen schermen.

Docent Pieter had alleen een krijtbord. Later kwam de overheadprojector. Dat maakte een einde aan grappen van snoodaards die krijtjes vervingen door o.b.'s, maar daar had Pieter nooit veel last van gehad. Hij was een goede docent. Hij kon boeiend vertellen. De leerlingen betrekken. En als zijn leerlingen even rotzoiden of onderuitzakten, dan vond hij dat fijn. Het was feedback. Het hielp Pieter om beter te worden.

Later kwamen de schermen in de klas. Eerst TV. Daarna beamers en smartboards. Maar het bleef hard werken. Pieters' vakmanschap was vereist. Tot op een dag de studenten zelf verdwenen achter de schermen.

Verscholen achter een laptop of starend naar een smartphone zaten ze in de klas. Pieter ging de strijd aan, maar verloor. Terwijl hij boeiend vertelde, speelden de studenten World of Warcraft of scrolde door hun Instagramfeed.

Pieter kreeg steeds minder feedback.

Waar hij vroeger trots was op een stille klas, baarde het hem nu zorgen. Wie waren die blauw oplichtende gezichten voor hem? Soms voelde hij zich Gargamel in een klas vol Smurfen.

Toen kwam de pandemie. De leerlingen verdwenen verder achter hun schermen. Niet langer in de klas, maar in MS-Teams. Uitdrukingsloze gezichten werden nietszeggende initialen.

De enige die nog zichtbaar was, was Pieter maar zijn achtergrond was al vervaagd. Van feedback was al lang geen sprake meer.

En nu dreigt de metaverse.

Straks wordt Pieter een online poppetje. Van voor de klas naar in het scherm.

**Een com-pieter.
Wachtend op zijn pensioen.**

VIJF COLUMNS OVER HET LEVEN ALS DOCENT

ONDERWIJSMAN VAN HET JAAR (2022)

De student had allerlei vragen.

Wanneer moest de opdracht ingeleverd zijn?

Hoe werd de opdracht beoordeeld?

Waren er toetsingscriteria?

Werden die ergens gepubliceerd?

Was er een herkansing? Wanneer?

En vooral: hoeveel studiepunten waren er te verdienen?

Dat wordt allemaal nog duidelijk, antwoordde ik, maar luister eens goed. Jij zit op school om te leren, toch? Om jezelf te ontwikkelen. Om als beter mens bij te dragen aan een betere wereld. Om kennis op te doen. Die studiepunten zijn niet het doel, beste vriend, maar slechts een bijproduct.

Ik keek tevreden de klas rond. Dat was nog eens mooi gezegd. En ook nog eens in vloeiend Engels. Laat maar komen, die nominatie voor onderwijzman van het jaar.

‘Studiepunten zijn niet het doel maar een bijproduct.’ Het zou zo op een t-shirt kunnen.

Ik feliciteerde mezelf met mijn welsprekendheid en diepgravend inzicht in waar onderwijs écht om draait.

Bedankt, zei de student beleefd. ‘Ik begrijp het, maar als ik niet genoeg studiepunten heb, dan raak ik mijn verblijfsvergunning kwijt. Dat stond vorige week in een e-mail.’

Bam!

Een aantal gedachten schoten door me heen. Wat ben ik toch een ongevoelige lul-de-behanger! Lekker ingeleefd, geprivilegieerde eikel! Wat heftig voor die jongen. En daarna, in de slachtofferrol, het kan toch niet zo zijn dat een technofilosofietoets bepaalt of iemand wordt teruggestuurd? Dat is veel te veel verantwoordelijkheid voor een docent.

Maar, en dat was misschien nog wel het ergste: ik besepte ook meteen dat waar Rens de docent kopje ondergaat, Rens de columnist triomfantelijk komt bovendrijven.

VIJF COLUMNS OVER HET LEVEN ALS DOCENT

EEN LEVEN LANG LEREN (2023)

Ik heb mijn BKO-certificaat gehaald.

Mijn Basis Kwalificatie Onderwijs. Maar feliciteer me er vooral *niet* mee. Ik heb niet alle lessen gevolgd (saai) en het lesboek niet gelezen (saai). Ik was alleen aan het zenden tijdens mijn les (dat was verrassend genoeg géén compliment). En mijn eindassessment was gelukkig online, zodat ik stiekem op Wikipedia op kon zoeken wat in godsnaam *sociaal constructivisme* was.

Het is pas mijn tweede certificaat sinds ik 25 jaar geleden de universiteit afrondde. Het andere was voor een tweedaagse cursus Windows NT voor beginners, waarbij ik na één dag afhaakte, maar toch een certificaat kreeg met daarop: 'deelgenomen aan'.

Het heeft jaren achter mijn bureau gehangen om bezoekende verkopers van Cisco, Dell, HP en Microsoft te intimideren met mijn ontluikende Windows NT kennis.

Twee certificaten in 25 jaar.

Het is niet veel, maar het betekent natuurlijk niet dat ik al die tijd niks geleerd heb. Juist niet. Ik heb IT-projecten leren draaien. Mensen leren aansturen en dat ook weer afgeleerd.

Geleerd de rol van technofilosof te spelen.

Geleerd dat je geen lauwe Jägermeister moet drinken als afzakkertje.

Geleerd dat dingen later toch vaak anders in elkaar blijken te steken en dat problemen zich meestal vanzelf oplossen. En nog veel meer.

Ik heb er alleen geen certificaten voor gekregen.

Staart u zich dus niet blind op badges, getuigschriften, certificaten en diploma's. Die zeggen ook niet alles. Een leven lang leren is iets heel anders dan een leven lang certificeren.

En daar mag u mij best mee feliciteren.

VIJF COLUMNS OVER KANTOORWAANZIN

DE VISSER EN DE INFORMATIE-ARCHITECT (2017)

Ik had een collega die altijd lekker lang en ver op vakantie ging. Meestal naar een exotisch oord. Hij sprak vloeiend Spaans, dus dat kon hij dan mooi in de praktijk brengen.

Hij ging altijd heel primitief op vakantie. Lekker in een simpel hutje op een wit strand tussen de locals. Ver van alle beschaving. Als hij dan weer terug was, dan vertelde hij over zijn vakanties en al zijn avonturen.

Terwijl hij praatte dwaalde mijn gedachten af en fantaseerde ik over de gesprekken die hij voerde met de lokale bevolking. In mijn fantasieën zag ik mijn collega, compleet met sandalen, een witte hoed en een Che Guevara – shirt absurde gesprekken voeren. Die gingen ongeveer zo.

“Hallo, local,” begint mijn collega in mijn gedachten een gesprek.

“Hallo.”

“Wat doe jij zo, de hele dag?”

“Ik ben een visser.”

“Een visser?”

“Ja, een visser!”

“En wat doet een visser?”

“Ik vis. Ik vaar. Ik gooi mijn hengel uit. Ik vang vissen. Die verkoop ik op de markt en van het geld koop ik eten en drinken voor mijn familie. En de volgende dag precies hetzelfde.”

“Interessant,” zegt mijn collega, zijn ogen dichtgeknepen tegen de felle zon.

“En jij?” vraagt de visser.

“Ik? Ik ben informatie architect.”

“Wat?” vraagt de visser.

“Informatie Architect.”

“En wat doet die?”

“Die maakt kleurige plaatjes die helpen om business en IT te alignen.”

“Kleurige plaatjes?”

“Ja, Powerpoint.”

“En daar verdienen je geld mee?”

“Genoeg om duur én primitief op vakantie te gaan naar Costa Rica.”

VIJF COLUMNS OVER KANTOORWAANZIN

AFRIKAANSE OSSENPIKKERS (2018)

Kent u zo iemand die ontzettend zijn best doet om casual gekleed te gaan?

Bij Fontys is dat bijna altijd dé IT-consultant. Maar zo noemt hij (want het is bijna altijd hij) zich niet. Nee, de moderne IT-consultant modelleert zichzelf liever naar een personage uit een aflevering van Game of Thrones.

Ik? Ik ben de Cloud-Adviseur. Game-Changer (écht!). Agile Coach. Scrum-Master. Lean-Black-Belt.

En dan, als je ze wat beter leert kennen, wordt het niet beter, heb ik gemerkt. Dan beginnen ze steeds vaker ongevraagd, en goedbetaald, te klagen over Fontys. Ze hebben moeite om 'hun' doel te bereiken. Dat ligt aan Fontys. Daar is het slecht geregeld. Daar zijn opdrachtgevers wispelturig. Daar is de governance niet goed. De budgetten onduidelijk. De communicatie moeizaam.

Whatever!

Maar wat de klagende IT-consultant niet goed begrijpt, is dat hij zijn eigen businessmodel beschrijft.

Het is namelijk simpel, als wij bij Fontys het wél goed voor elkaar hadden, dan hadden we ook geen dure IT-consultants nodig.

Mijn advies aan de IT-Consultant: neem een voorbeeld aan de Afrikaanse Ossenspikker. Dat is een klein vogeltje dat soms de tanden van een nijlpaard schoon pikt.

Zo'n nijlpaard stinkt verschrikkelijk uit zijn grote bek, niet te doen, maar daar wordt niet over geklaagd. De Ossenspikker begrijpt dat de lakse tandhygiëne in zijn voordeel is.

Omdat het nijlpaard stinkt heeft de Ossenspikker te vreten. Dit geldt ook voor de IT-Consultant. Omdat Fontys soms een beetje stinkt, heeft de IT-consultant te vreten.

Dus, neus dicht, factureren en doorwerken, zou ik zeggen.

VIJF COLUMNS OVER KANTOORWAANZIN

DIRECTEURENPATRONEN (2022)

Negentien jaar lang heb ik in het managementteam gezeten van de IT-afdeling van Fontys. Negentien jaar! Is dat een record? Houdt iemand dat bij? Hoe dan ook, na negentien jaar ben ik gestopt.

Tijdens die negentien jaar is het me opgevallen, dat er terugkerende patronen zijn. Zo heb ik in die negentien jaar zeven verschillende directeuren meegemaakt. En elke keer gebeurde precies hetzelfde.

De directeur begint.

Hij of zij is enthousiast. Is onder de indruk van de IT-dienstverlening. Complimenten alom. Dan volgt een honderd-dagen-presentatie en is het verhaal compleet anders. De directeur is geschrokken. Er moet nog veel gebeuren. Er is achterstallig onderhoud. De dienstverlening is in gevaar.

Dan, twee of drie jaar later, neemt de directeur afscheid. Er is een receptie. Er is drank, vaak ook bitterballen, soms knabbelnootjes.

De directeur houdt een toespraak. De IT-afdeling staat er goed voor. Het fundament is gelegd. De IT-afdeling is klaar voor de toekomst.

Dan komt een nieuwe directeur.

Hij of zij is enthousiast. Is onder de indruk van de IT-dienstverlening. Complimenten alom. Dan volgt een honderd-dagen-presentatie en is het verhaal compleet anders. De directeur is geschrokken. Er moet nog veel gebeuren. Er is achterstallig onderhoud. De dienstverlening is in gevaar.

Dat is het terugkerend patroon. Je kunt er de klok op gelijk zetten.

De IT-afdeling heeft sinds kort weer een nieuwe directeur. Misschien wordt deze keer alles wel beter, nu dat éne MT-lid is verdwenen.

Misschien lag het allemaal aan mij. Het zou kunnen, maar ik wacht het nog even af.

VIJF COLUMNS OVER KANTOORWAANZIN

ANDERS OF BETER? (2021)

De voetbaltrainer werd geïnterviewd.

‘Het moest beter,’ zei hij. ‘De linksback moest beter verdedigen. De keeper beter opletten. De spits beter koppen.’

De interviewer keek kritisch. Beter? Moest het ook niet anders? Andere tactiek? Andere opstelling? Andere trainer?

Het verschil is subtiel, maar belangrijk. Beter is écht anders dan anders. Beter lijkt mij beter. Meer kans op succes. Meestal is er namelijk ruimte genoeg voor verbetering. En als je dingen beter doet, gaan ze meestal beter.

Bij anders moet je dat maar afwachten.

Waarom is anders dan toch zo populair? Is beter te moeilijk? Of is anders misschien een beter verdienenmodel?

Anders vraagt immers om verandermanagers. Methodes. Trainingen. Certificeringen. Congressen. Boekjes.

En, ook belangrijk: over anders kun je harde afspraken maken. Over een jaar werken wij volledig zus-en-zo. Gegarandeerd. Dat staat beter in een managementcontract dan: over een jaar werken we beter.

IT-specialisten die beter willen beheren. Medewerkers die beter naar de klant willen luisteren. Docenten die beter willen lesgeven. Het wordt steeds minder vaak gezien als een oplossing. Slecht functionerende organisaties moeten niet beter, maar anders werken.

Problemen los je op door te veranderen. Agile. Scrum. Transitie. Lean. Reorganiseren. Modulair. Zelfsturend. Whatever. Natuurlijk, soms moet het écht anders, maar vaak ook niet. Vaak is anders ook helemaal niet beter. En dan moet het dus weer anders.

Ik vraag me wel eens af: van al dat anders, wordt daar, behalve de verandermanager en de rondreizende handelaar in methodes en trainingen, iemand écht beter van?

Of denkt u daar anders over?

VIJF COLUMNS OVER KANTOORWAANZIN

DE MAN VAN MAAS (2023)

In mijn gebouw worden de koffiemachines onderhouden door de Man van Maas.

Dat is fijn. We willen natuurlijk niet dat het fragiele leidingwerk waardoor ons bruine vocht drupt verstopt raakt. Het probleem is alleen dat de Man van Maas elke morgen alle koffiemachines tegelijk onderhoudt. Op alle verdiepingen staan ze te spoelen en te reinigen en daarmee wordt alle toevoer van koffie afgesneden.

Regelmatig denk ik, kan dat niet anders? Kan de Man van Maas de koffiemachines niet één voor één onderhouden, zodat wij, met de verantwoordelijke taak om de toekomst van de natie op te leiden, niet zonder koffie vallen?

Is dat echt te veel moeite, Man van Maas?

Maar ik besef ook dat ik niet genoeg van de Man van Maas weet. Onderhoudt hij de koffiemachines allemaal tegelijk, zodat hij lekker vroeg naar huis kan, om in zijn schemerige garage meedogenloos aan de klemkracht van de kaken van zijn vuige vechthonden te werken?

Of, beult de Man van Maas zich het zweet op zijn kale hoofd, omdat hij te weinig tijd krijgt van de overbetaalde Managers van Maas en is hij alleen zo op tijd thuis om te mantelzorgen voor zijn zieke, eenzame moeder?

Nu zou ik dat aan de Man van Maas kunnen vragen, maar ik vrees het antwoord.

Stel dat hij echt weinig tijd en een zieke moeder heeft, zou ik dan hopen dat het snel afgelopen is met dat aanstellerige, oude mens, zodat ik weer elke morgen ononderbroken koffie kan drinken?

Ik ben bang van wel.

VIJF COLUMNS OVER IT-CONFERENTIES

EEN QUOTE-JE MINDER (2019)

Tijdens het congres verscheen op het grote scherm een foto van de CEO van eBay met daarnaast een quote: 'You're dead without an AI Strategy.'

Mensen knikten. Iemand maakte een foto. De dame op het podium keek serieus de zaal in. Ze sprak de quote langzaam en betekenisvol uit. Maar dat veranderde niets aan het feit dat het niets betekende.

Of dacht u dat ik de volgende morgen op kantoor zou verschijnen met de mededeling dat Fontys dood was zonder een AI-strategie? En dat er dan paniek zou ontstaan op de Rachelsmolen? Nee toch?

Ik zie steeds vaker quotes in presentaties. Waarom? Geen idee. De vuistregel is volgens mij: hoe meer de quote inspireert, hoe minder je ermee kunt.

Waarom een Think Different-quote van Apple laten zien aan een zaal vol mensen die hun geld verdienen door zich aan te passen?

Waarom Jef Bezos tonen met: 'Work Hard. Have Fun. Make History.' Zou er iemand dan denken: Natuurlijk! Hard Werken. Lol Trappen. Geschiedenis schrijven. Had ik eerder moeten weten!

Maar, zegt u nu misschien. Er zijn toch ook inspirerende quotes waar je wél meteen iets mee kunt? Zoals: 'Be The Change You Want To See In The World' van Ghandi.

Misschien, tenzij die verandering er op neer komt dat je besluit om een Sinterklaasoptocht te verstoren of mensen gaat lastigvallen bij een abortuskliniek.

Als echte quote-zakken.

Daarom pleit ik hier voor een quote-je minder. Misschien helpt het maar een beetje, maar dat is genoeg. Immers: 'elke reis begint met een eerste stap' (Lao Tse).

VIJF COLUMNS OVER IT-CONFERENTIES

INSPIRERENDE AFSLUITER (2020)

Pas 'bezocht' ik een symposium dat één op één vertaald was naar een online versie.

Het resultaat: een conferentie op afstand. Compleet met een virtuele borrel. Nou, proost! Er was zelfs zo'n algemene, inspirerende spreker als afsluiter.

Ik dacht dat die types nu werkloos zouden zijn, maar nee, ze zijn online gegaan. Vreemd, eigenlijk. Waarom zou je naar zo iemand luisteren, terwijl het web vol staat met betere sprekers met betere verhalen? Je kijkt toch ook niet naar de livestream van de plaatselijke toneelvereniging als je Netflix hebt?

Maar misschien ligt het aan mij.

Ik heb namelijk niets met dat soort sprekers. U kent ze vast ook wel. Dat er dan een onderwijscongres is, en dat wordt dan afgesloten door, bijvoorbeeld, een zeezeiler. Zo iemand die dan een verhaal vertelt vol met gekunstelde bruggetjes opgebouwd uit vergezochte metaforen.

Een stip aan de horizon. Woelige baren. Wind in de zeilen. Dingen voor de boeg. Dat werk.

Tijdens de borrel is iedereen dan enthousiast. De relevante presentaties zijn alweer vergeten, maar die zeezeiler (of scheidsrechter of topkok), die was pas interessant!

Ik voel me dan altijd een beetje eenzaam.

Zouden er ook congressen zijn voor bergbeklimmers, vraag ik me dan wel eens af. En zouden die dan afgesloten worden door Joost, van de Interpolis, die als projectleider succesvol een nieuw financieel systeem implementeerde?

En zou Joost dan ook vertellen over toppen en dalen, en teamwerk, en dat éne draadje waar je soms aan kunt hangen?

En zou Joost nu ook online zijn gegaan?

VIJF COLUMNS OVER IT-CONFERENTIES

OMG I AM A LUL (2021)

Jaren geleden stond ik met mijn vriend Roel voor een grote zaal met 300 mensen in Orlando. ‘Studenten,’ zo hielden we het publiek voor, ‘zijn vaak Lazy Unprepared Listeners. Geldt dat ook voor jullie?’

Om erachter te komen, speelden we petje op, petje af. De titel van de quiz: are you a LUL or not? Een verliezer tweette later: ‘OMG I am a LUL’.

Kinderachtig? Zeker. Leuk? Vond ik wel. Jarenlang beklom ik internationale podia met maar één doel: puberale acroniemen projecten op grote schermen.

Better Educational Framework
Personalised Online Educational Service
Nice Alternative Try

Het was belangrijk werk. Als mijn kleinkinderen later zouden vragen: Opa, wat deed jij vroeger? Dan zou ik trots mijn foto's laten zien. Bewijsstukken van een geslaagd leven.

Inmiddels ben ik ouder, wijzer en woker. Maar was mijn conferentieverleden dan vooral tijdverspilling? Zeker niet.

Immers, omdat ik wilde dat zoveel mogelijk mensen mijn acroniemen zagen, ontdekte ik hoe je altijd een volle zaal krijgt, ook als er tientallen sessies tegelijk zijn.

Alles draait om de juiste titel. De formule: een paar ronkende woorden én de nieuwste technologie, die niemand nog écht begrijpt. Waar je dus lekker vaag over kunt lullen.

Bijvoorbeeld: Building a Blockchain for Education of Leveraging Student Engagement with Machine Learning.

Binnenkort spreek ik op een conferentie in Berlijn. Mijn sessie is getiteld: Creating Impact in an Educational Metaverse. Gegarandeerd een volle bak. En terecht, want laten we eerlijk zijn, de Metaverse, dat wordt geheid dé toekomstige Key Ubiquitous Technology!

Let op mijn woorden!

IN DE PERIODE 2017 – 2024 SCHREEF IK 250 COLUMNS VAN PRECIJS 250 WOORDEN VOOR BRON.FONTYS. DIT IS EEN BLOEMLEZING. VIND ZE ALLEMAAL OP WWW.TECHNOFILOSOFIE.COM/COLUMNS

VIJF COLUMNS OVER IT-CONFERENTIES

DE BUITENLAND CONFERENTIE (2023)

Toen ik nog op de IT-afdeling werkte, ging ik regelmatig naar een buitenlandse conferentie. Thuis zei ik: 'Dan ben ik er niet. Dan ben ik op vakantie.'

Het was geen verspreking. Een conferentie in Californië, een luxe hotel, een zwembad, veel vrije tijd, rondrijden in een Mustang en een bezoek aan Disney, dát was vakantie. Ook als je, zoals ik, wel plichtsgetrouw alle dagen naar de conferentie ging.

Eenmaal terug in Nederland draaide ik mijn verhaal af. Superinteressant! Veel nieuwe ideeën opgedaan. Dat gaat Fontys helpen. Inspirerende mensen ontmoet. Soms was dat een beetje waar, meestal niet. Maar het bezoek aan de volgende conferentie, in zonnig Florida of zo, moest veiliggesteld worden.

De mensen die conferenties organiseren, weten dit ook en hebben het concept verder geperfectioneerd. Net voor corona ging ik naar Valencia. Mijn ingestuurde onderzoek was geselecteerd voor een presentatie.

Trots was ik! Hoe cool is dat? Je onderzoek mogen presenteren in Spanje.

Toen ik aankwam, bleken er 600 bezoekers te zijn uit heel Europa. 550 mochten hun onderzoek presenteren. Allemaal moesten ze 900 euro betalen. Maar dat was het waard.

Leuke stad, Valencia!

Gisteren ontving ik weer een mail van de organisatie. Ik ga niet. Ik heb mijn les geleerd. Inmiddels weet ik: ga je presenteren op een buitenlandse conferentie en moet je zelf betalen, dan ben je waarschijnlijk onderdeel van iemand anders zijn verdienmodel.

Dus, heeft u collega's die ergens gaan presenteren, vraag dan even wat het schuift. En wens ze anders een fijne vakantie.

Die hebben ze vast verdiend.

VIJF COLUMNS OVER IT-CONFERENTIES

HAPPY CLAPPERS (2023)

Steeds meer 'keynote-speakers' houden een AI-goed-nieuws-show.

Kijk, AI schrijft verhalen, herkent tumoren, verzint plaatjes (meestal Obama en/of Trump) of bouwt websites van een kladje. Ze kijken er heel trots bij, wat best wel raar is.

Immers, zelf hebben ze nog nooit AI geprogrammeerd. Soms waarschuwen ze voor AI. Ethiek! Maar dan gaat het nooit over de gevaren van AI als fenomeen, maar over mensen, die zich anders moeten gaan gedragen. Alsof AI zelf niet gebouwd wordt door mensen.

AI is vaak fantastisch en vaak ook niet. Dus, vraag ik me soms af, waarom zijn er zoveel fanboys? Alleen maar omdat ze duizenden euro's per keer krijgen om beelden die ze op internet hebben gevonden te recyclen? Nee, toch?

Zo banaal kan het toch niet zijn?

En toen las ik over een man, natuurlijk was het een man, uit Silicon Valley, die nooit negatief post over AI. Nooit!

Hij wist namelijk zeker dat AI binnenkort de macht zou overnemen en dan op zoek zou gaan, met de typische efficiency van AI, naar mensen die zich negatief hadden uitgelaten over kunstmatige intelligentie.

Die mensen waren de lul.

Ineens viel het kwartje. Ik begreep dat die keynote-speakers angsthazen zijn. Happy clappers, die alvast een wit voetje willen halen. Misschien wel een toekomstige functie veilig willen stellen. Collaborateurs met een toekomstige bezetter.

En ik begreep dat de toekomst van uw gewaardeerde columnist er een stuk minder rooskleurig uit ziet dan hij tot nu toe had gedacht.

En die van u ook, als lezer.

VIJF COLUMNS OVER BETERE TECHNOLOGIE

ANTI-USERFRIENDLY DESIGN (2023)

Wij leren onze studenten om gebruikersvriendelijk te ontwerpen. *User-friendly design*. Testen, testen, testen. Knopje omhoog. Slidertje weg. Lettertype anders. Flow optimaliseren. Net zo lang tot het gebruikersgemak gemaximaliseerd is.

Echter, gebruikersgemak heeft ook een schaduwzijde. Het gemak zorgt ervoor dat mensen technologie gebruiken, niet omdat ze daartoe gemotiveerd zijn, maar omdat het gemakkelijk is.

Compulsief buienradar checken. Steeds kijken of er nog nieuws is. Verdoofd scrollen. Continu de cryptokoersen controleren. Daarmee is gebruikersvriendelijke technologie vaak helemaal niet meer in het belang van de gebruiker.

Daarom is het tijd voor een nieuwe stroming: *anti user-friendly design*. Gebruikersonvriendelijk ontwerpen. Een weer-app waarop je steeds opnieuw moet inloggen met wachtwoord én SMS-code. Een nieuws-app, die heel langzaam laadt en waarbij de oudste berichten als eerste worden gepresenteerd. In een onduidelijk lettertype.

Een crypto-app waar een identifier voor nodig is en de koersen niet omgerekend worden.

Apps, die moeite kosten en die je dus alleen gebruikt als het echt moet.

In die zin is anti user-friendly design dus eigenlijk heel gebruikersvriendelijk. Het zorgt ervoor dat mensen alleen maar dingen doen, die ze écht de moeite waard vinden.

Is gebruikersvriendelijk eigenlijk gebruikersonvriendelijk? Het zou een mooie titel zijn voor de eerste anti user-friendly design conferentie. Ik wil die wel organiseren. Kan nooit moeilijk zijn.

Een conferentie-app met een programma dat niet op je scherm past. Een aantal workshops van Microsoft en enkele roosterapplicaties en een keynote van de hoofdontwerper van Canvas: de ongekroonde koning van het gebruikersonvriendelijk ontwerpen!

Ik heb er nu al zin in.

IN DE PERIODE 2017 – 2024 SCHREEF IK **250 COLUMNS VAN PRECIES 250 WOORDEN** VOOR BRON.FONTYS. DIT IS EEN BLOEMLEZING. VIND ZE ALLEMAAL OP WWW.TECHNOFILOSOFIE.COM/COLUMNS

VIJF COLUMNS OVER BETERE TECHNOLOGIE

PODCASTS OVER NIETS (2022)

In 1939 geloofde de NY Times niet in het concept TV. Immers, waar haalde je de tijd vandaan om naar een scherm te staren? Tegenwoordig kijken vele mensen elke dag urenlang naar meerdere schermen tegelijk. TV én smartphone, bijvoorbeeld.

Doubledipping, noemen wij dat bij ons thuis. En het is streng verboden.

De NY Times had natuurlijk wel een punt: je kunt niet tegelijk naar een scherm kijken en fietsen, autorijden of een gesprek voeren. Alhoewel veel mensen dat wel proberen.

Het verklaart misschien de populariteit van podcasts. Die hebben één groot voordeel: je kunt ernaar luisteren terwijl je iets anders doet. Misschien zijn er daarom zoveel, ook bij Fontys. Er zijn zelfs podcastnaamgenerators. En een Val-Allemaal-Maar-Kapodcast.

Maar, vraag ik me wel eens af, zou het niet beter zijn om tijdens het wandelen, fietsen of koken, even géén informatie tot je te nemen?

Gewoon even laten rusten, die overkokende hersentjes. Dat is moeilijk, dat besef ik.

Daarom overweeg ik een podcast te maken die helemaal nergens over gaat. Diepgravende onderzoeksjournalistiek naar zaken die het onderzoeken niet waard zijn.

Zoals: waarom kun je bij bijna elke bowlingbaan in Nederland ook steengrillen? Was er misschien ooit een vertegenwoordiger, die niet alleen handdroogblazende bowlingmachines maar ook afzuigsystemen verkocht en als omzetverhogende meesterzet steengrillen introduceerde?

Ik zou zoeken en zoeken en niets vinden en mensen zouden ernaar luisteren, en helemaal niets leren, en zo langzaam klaargestoomd worden voor het grote niets.

Een podcast als digitale nicotinepleister.

Wat denkt u? Zou u ernaar luisteren?

VIJF COLUMNS OVER BETERE TECHNOLOGIE

HET GESTREKTE BEEN (2022)

Afgelopen maandagmorgen had ik een meeting via MS-Teams. Toen Frank zijn gele handje opstak en de voorzitter van de vergadering zei: 'Frank, ik zie dat je je handje hebt opgestoken,' alsof hij het tegen een kind van drie had, droomde ik zachtjes weg.

Ik fantaseerde over een nieuwe feature van MSTeams: een klein geel icoontje van een gestrekt been. "Jongens, even wachten. Ik zie dat Rens er met gestrekt been in wil." Later die dag vroeg ik aan mijn netwerk (ja, dames en heren, ik heb een netwerk) welke andere icoontjes het leven op MS-Teams zouden veraangenamen. Nou, dat heb ik geweten. Hieronder een bloemlezing.

- De rollende ogen of, variant, de zuchtende smiley;
- Een klein envelopje, voor de deelnemer die even zijn mail aan het wegwerken is;
- Geel bolletje wol, voor als je afhaakt;
- Het Time-Out gebaar;
- Kleine gele biljetjes met een naar binnen bewegend hard drolletje ("ik zie dat Hub zijn keutel intrekt");
- Grijs alarmbelletje dat voorafgaat aan een typische Boomeropmerking;

- Grijs haren ("Gaaf dit goed? Ik zie Karin er grijze haren van krijgt");

En de mooiste suggestie, met afstand, vond ik het herhaal-icoon. Een 'H' die je bij iemand anders linksboven in zijn scherm kan plaatsens, als zo iemand weer eens hetzelfde vertelt.

Lijkt me heerlijk.

Ik heb ook iemand ontmoet, die dit soort oplossingen kan programmeren en die bereid is om de suggesties mee te nemen.

Dus heeft u nog een idee, laat het dan weten in de opmerkingen hieronder. Alleen samen krijgen we MS-Teams onder controle!

VIJF COLUMNS OVER BETERE TECHNOLOGIE

TEC FOR SOCIETY (2019)

Wij dagen studenten vaak uit om oplossingen te bedenken die bijdragen aan een betere wereld. We noemen het 'TEC for society'. Of 'impact on society'. Of een 'meaningfull challenge'.

Goede term! Immers een 'meaningless challenge' inspireert onvoldoende.

Het werkt natuurlijk. Wie wil er niet bijdragen aan een betere wereld én tegelijkertijd ook nog wat leren én studiepunten halen? Studenten nemen hun taak meestal heel serieus.

Een beetje te serieus.

Ze selecteren een groot probleem. Ze bedenken een vaak technologische oplossing en tenslotte presenteren ze hun plannen aan de wereld die ze gaan verbeteren.

Eenzaamheid? Een virtuele vriend! Te dik? Drones die bewegen aanmoedigen! Ziekte? Een app!

Inspirerend zeker, maar daar houdt het meestal wel op. Immers de meeste problemen zijn veel complexer dan ze denken.

De verleiding is groot om een probleem klein te maken, zodat de technologische oplossing past, maar daarmee wordt het échte probleem niet opgelost. Ze maken het vaak alleen maar erger.

Daarom stel ik een opleiding voor die zich richt op kleine problemen. Kleine problemen met technologie oplossen, maakt de wereld ook een beter. Stapje voor stapje.

Bijvoorbeeld: een stoplicht dat op groen springt en daarna steeds feller groen wordt. Ik hoor u denken: en welk probleem lost dat op? Nou, stel dat u in de auto zit en u let heel even niet op. Naast u zit zo iemand, type grappige oom, die triomfantelijk zegt: 'groener wordt ie niet!' Dan kunt u voortaan antwoorden: 'o jawel hoor. Kijk maar.'

Dat is óók TEC for society.

VIJF COLUMNS OVER BETERE TECHNOLOGIE

DIGITAAL TOT TIEN TELLEN (2023)

Geachte regering, beste Mark,

Op de diploma-uitreiking van ICT & Business waren louter lieve studenten die iets onschuldigs hadden geautomatiseerd. Maar, dat was slechts een façade. Business en ICT is namelijk vaak een ongelukkige combinatie.

Hyperkapitalisme leidt tot giftige technologie. Bijvoorbeeld, Twitter. Boze tweets worden rondgepompt door hitsige algoritmen om nieuwe, nog bozere tweets uit te lokken. Dat leidt soms tot écht geweld, familieruzies, onbegrip en mensen met fakkels, maar dat maakt Twitter niet uit.

Boze tweets brengen geld in het laatje. ‘If you enrage them, you engage them,’ is hun favoriete tegelwijsheid.

En ja, Mark, het ligt óók aan de Nederlanders. Wij zijn impulsief, bang, gefrustreerd en willen simpele antwoorden in complexe tijden.

Maar dat is slechts de oppervlakte.

Daaronder zijn wij best slim, empathisch, vriendelijk en begripvol. Twitter weet dat, maar die aardige Nederlander wordt niet aangesproken. Er is meer geld te verdienen aan de oppervlakte.

En zo zakt onze betere ik steeds dieper weg.

Twitter zou bijvoorbeeld best boze tweets kunnen herkennen en vasthouden. En dan tien minuten later vragen: ‘kijk nog eens goed, wil je dit echt versturen?’

Zul je zien dat veel twitteraars het toch niet doen. We zijn écht beter dan je denkt, we hebben alleen betere technologie nodig.

Technologie die in ons gelooft.

Mark, kun jij daarom Twitter vragen om deze digitale variant van ‘even-tot-tien-tellen’? En als ze weigeren, verbied je het platform dan?

We leven in een gaaf landje, Mark, inderdaad. Maar dan moet jij wel een beetje beter je best doen!

MIJN FAVORIETE COLUMNS PER JAAR

RAMPTOERISTEN (2018)

Op 16 maart 2018 haperde een skilift in Georgië.

Een alerte medewerker initieerde een noodstop maar in plaats daarvan begon de lift met hoge snelheid achteruit te draaien. Skiërs, waaronder een zwangere vrouw, sprongen in paniek uit de voortrazende lift. Eén man brak zijn arm.

Tien minuten later verscheen een filmpje, gemaakt door Gocha Kumsiashvili op Facebook. De beelden werden gretig gedeeld en opgepikt door allerlei nieuwszenders. Het NOS – journaal sloot er mee af.

In mijn hoofd speelden twee vragen:

- 1. Als skiliften zo snel kunnen draaien, waarom draaien ze dan altijd zo langzaam als ik er in zit?**
- 2. Wat voor iemand is Gocha Kumsiashvili?**

Hij hoort geroep. Paniek. Hij ziet vrouwen en kinderen uit een op hol geslagen lift springen! Een arm breekt. Er is bloed. En wat doet hij? Alles laten vallen? Helpen? Verstijven?

Nee, hij haalt zijn smartphone tevoorschijn, ontgrendelt, mikt en begint te filmen. En Gocha is niet alleen.

De politie klaagde onlangs nog over mensen die niet helpen bij een verkeersongeval, maar filmen. Onfatsoenlijk, maar niet strafbaar.

En ons maakt het schijnbaar niet uit. We kijken. We delen. We liken. We belonen mensen als Gocha met aandacht. Misschien heeft hij het filmpje zelfs verkocht aan de nieuwszenders.

Niet je verantwoordelijkheid nemen, wel geld verdienen. Dat moet toch niet kunnen?

Daarom stel ik voor om dit soort filmpjes voortaan alleen nog te vertonen met een disclaimer. Een foto, een naam, en het onderschrift ‘had kunnen helpen, maar besloot om te filmen.’

Kijken of dat helpt.

MIJN FAVORIETE COLUMNS PER JAAR

ALLEMAAL WINNAARS (2019)

De wereld zit vol winnaars.

Mijn LinkedIn stroomt over met awards en prijzen. Fontys-sites staan er vol mee. Docent van het jaar. ICTalentAward. Best Company. Jacquesde-Leeuw-Prijs.

Aangejaagd door social media en onze competitieve wereld, zie je ze overal. Winnaars.

Maar waar er winnaars zijn, zijn er ook verliezers. Sterker nog, er zijn natuurlijk veel meer verliezers dan winnaars. De hele bedoeling van de verliezer immers is om het decor te vormen voor de winnaar.

De verliezer verliest, dat is zijn rol.

Tenzij hij leert om het perspectief te veranderen. En dát, beste mensen, is meteen mijn gouden vakantietip!

Stel, u zit deze zomer op een strand. Tegenover u, op een handdoekje, zit een gespierde Italiaan.

Brede schouders, getrainde armen, bovenbenen als boomstammen en van die blokjes op een gebruinde buik. Vanachter zijn modieuze zonnebril kijkt hij minachtend naar uw witte, ongestructureerde kantoorlichaam.

De Italiaan voelt zich een winnaar. U voelt zich slecht.

Maar dat is niet nodig! Immers, u kijkt naar een mooie Italiaan. De Italiaan moet naar u kijken. Volgens mij trekt u dan aan het langste eind.

Sterker nog, de Italiaan heeft heel de winter getraind. Gezond gegeten. Misschien wel dure anabolen geslikt. En nu moet hij als beloning naar u kijken. U daarentegen heeft niets gedaan en u krijgt uitzicht op een mooie Italiaan.

Dus, smeer dat witte spek deze zomer nog maar eens lekker in, neem een cocktail, werp een blik op die Italiaanse loser en feliciteer uzelf.

U bent óók een winnaar!

IN DE PERIODE 2017 – 2024 SCHREEF IK 250 COLUMNS VAN PRECIJS 250 WOORDEN VOOR BRON.FONTYS. DIT IS EEN BLOEMLEZING. VIND ZE ALLEMAAL OP WWW.TECHNOFILOSOFIE.COM/COLUMNS

MIJN FAVORIETE COLUMNS PER JAAR

GOEDE DOELEN SELFKICKERS (2020)

Ooit werd ik gevraagd voor Alpe d'Huzes. De IT-leverancier zorgde voor alles. Fiets, wieleroutfit, overnachtingen en een sponsorwebsite.

In een beleefde e-mail stelde ik dat ik het niet zag zitten om de relatie tussen Fontys en de IT-leverancier te verstevigen over de rug van kankerpatiënten. Was het misschien mogelijk om het geld dat ze aan mij wilden uitgeven rechtstreeks over te maken aan Alpe d'Huzes?

De IT-leverancier reageerde niet enthousiast.

Ik heb het niet zo op goede-doelen-selfkickers. U weet wel, mensen die iets doen wat zwaar lijkt, maar wat ze vooral zelf ontzettend gaaf vinden. En dan moet er ook nog een goed doel aan gekoppeld worden, zodat ze er zeker van zijn dat ze toegejuicht worden.

De Kilimanjaro beklimmen.
De Iron Man in Hawaï.
Met een oldtimer naar Nepal.
Luxe liefdadigheid.

Begrijp me niet verkeerd, er zijn veel goede doelen waar ik graag geld aan geef, maar het gaat om dit specifieke type.

Bijvoorbeeld, een vader uit de klas van mijn zoon ging de marathon van New York lopen. Het goede doel was de Cliniclowns en wij mochten sponsoren. Als die man de marathon van Etten-Leur loopt, dan geef ik het dubbele, stelde ik voor.

Mijn zoon reageerde niet enthousiast.

Straks, na corona, komen ze natuurlijk twee keer zo hard terug: de goededoelen-selfkickers. Je kunt ze negeren, maar aan de andere kant: de goede doelen hebben geld nodig!

Daarom stel ik voor om een webservice te bouwen, die sponsorgelden verdubbelt als iemand iets niet gaat doen?

www.nietofdubbel.nl
Wie helpt mij?

IN DE PERIODE 2017 – 2024 SCHREEF IK **250 COLUMNS VAN PRECIES 250 WOORDEN** VOOR BRON.FONTYS. DIT IS EEN BLOEMLEZING. VIND ZE ALLEMAAL OP WWW.TECHNOFILOSOFIE.COM/COLUMNS

MIJN FAVORIETE COLUMNS PER JAAR

DE CORONAFORMULE (2021)

Kun je voorspellen of je over 10 jaar nog getrouwd bent? Door informatie te verzamelen over leeftijd, afkomst, vrienden, ouders, interesses, kinderen, inkomen, surfgedrag, Netflix. En ga zo maar door.

Waarschijnlijk niet.

Wij mensen zijn namelijk heel goed in het verzamelen van data, maar veel minder goed in het interpreteren ervan. We kennen altijd teveel waarde toe aan dingen die er niet zoveel toe doen. Of we verzamelen de verkeerde data.

Slimme software kan dat enigszins repareren, machine learning en zo, maar er is een betere oplossing: vind die éne formule met voorspellende waarde, die de essentie raakt.

Voor huwelijkssucces kennen we die al sinds de jaren '70:

Jaarlijks: Aantal keren seks minus aantal keren ruzie.

Is de uitkomst hoger dan één, dan ben je waarschijnlijk over 10 jaar nog steeds getrouwd. Let op, het gaat wel om seks met je eigen partner.

En, oplettende lezers, je beperken tot goedmaakseks is dus inderdaad niet voldoende. Nou vroeg ik me af, zijn er meer van dit soort formules te bedenken?

Kun je studiesucces bij HBO-studenten, in normale tijden, bijvoorbeeld zo voorspellen?

Wekelijks: Aantal uur on campus minus aantal uren geroosterd.

Misschien.

En, is er een coronaformule? Ik sta tijdens de lockdown elke dag iets later op en neem elke dag iets eerder een lekker Duveltje. Op een dag zullen die twee elkaar onvermijdelijk raken.

Bier in bed. Een goede formule lijkt mij daarom:

Dagelijks: Tijd eerste drankje minus tijd opgestaan.

Elke uitkomst groter dan 3 uur, lijkt mij meer dan genoeg.

MIJN FAVORIETE COLUMNS PER JAAR

ANAALKRALEN (2022)

In de 18de eeuw bouwde Wolfgang van Kempelen de Mechanische Turk. Een machine met een mechanische Oosterse pop waartegen je kon schaken. De schaakmachine versloeg beroemdheden zoals Napoleon en Benjamin Franklin.

Natuurlijk was de Mechanische Turk een illusie: in de machine zat een hele kleine grootmeester.

Deze illusie bestaat 250 jaar later nog steeds. Kunstmatige intelligentie is niet kunstmatig. Er zijn miljoenen arbeiders wereldwijd die klikwerk doen om te zorgen dat de AI-systemen werken. Ze labelen, checken, controleren en krijgen betaald per klik.

Het grootste platform voor klikwerkers, van Amazon, heet niet geheel toevallig: Mechanical Turk.

U kent het gevoel vast wel. Als u tijdens een CAPTCHA plaatjes van verkeersborden selecteert, doet u eigenlijk klikwerk voor Google. Maar dan gratis. Er zijn zelfs AI-bedrijven zonder AI, die stiekem steunen op duizenden klikwerkers, ergens in Bangladesh.

Fauxtomation, heet dat.

Maar, waarom vertel ik dit allemaal? Nou, vanwege de recente rel in de schaakwereld. De 19-jarige Niemann won verrassend van wereldkampioen Carlsen, die vervolgens suggereerde dat Niemann vals had gespeeld.

Anderen theoretiseerden over een handlanger, een schaakcomputer en signalen via met het internet verbonden, bij Niemann ingebrachte, vibrerende anaalkralen.

Het zou best waar kunnen zijn. Immers, computers schaken veel beter dan mensen en seksspeeltjes zijn steeds geavanceerder. Het zijn nog wel *toys*, maar *easy* zijn ze al lang niet meer.

En, ook als het niet waar is, blijft het een prachtig verhaal, zeker voor technofilosofen.

Van de man in de machine naar de machine in de man. Kippenvel krijg ik er van!

IN DE PERIODE 2017 – 2024 SCHREEF IK **250 COLUMNS VAN PRECIJS 250 WOORDEN** VOOR BRON.FONTYS. DIT IS EEN BLOEMLEZING. VIND ZE ALLEMAAL OP WWW.TECHNOFILOSOFIE.COM/COLUMNS

MIJN FAVORIETE COLUMNS PER JAAR

STOOMOVENS (2022)

Op 3 maart ontvingen magnetrons van AEG in heel Nederland een software update, die bedoeld was voor stoomovens.

Vanaf dat moment waande elke slimme magnetron zich een stoomoven. Jonge ouders die een flesje wilde opwarmen ontdekten al snel dat hun magnetron zich in een identiteitscrisis bevond.

Kies 1 voor kort stomen.

Toen een landelijke herstelupdate niet werkte, bewapende AEG monteurs met een USB-stick en stuurde ze het land in. Sommige droegen polo's met daarop de oude slogan: AEG laat je niet in de steek.

Maar veel magnetrons dachten daar heel anders over. Een groot aantal leek eindelijk gelukkig te zijn. Blijmoedig boden ze allerlei stoomopties aan. Sommigen maakten er tevreden piepjes bij.

Begrijpelijk, stoomovens zijn toch een beetje de hipsters onder de keukenapparatuur. Wie was AEG om daar hardhandig een einde aan te maken?

Natuurlijk hadden de magnetrons nog steeds zo'n apparaat dat microgolven produceerde en natuurlijk was het leidingwerk van een stoomoven heel anders. Maar was dat echt belangrijk? Was de software niet veel belangrijker dan de hardware? Als magnetrons zich een stoomoven voelden, dan waren ze toch zeker een stoomoven?

Bij Fontys staan ook overal magnetrons. Meestal in personeelskamers waar ze lusteloos de klikjes van docenten opwarmen. Daar zullen er best een paar van AEG tussen zitten die nu zielsgelukkig een stoomoven staan te zijn.

Ze hoeven niet ongerust te zijn. Fontys staat voor diversiteit en inclusiviteit. Dat geldt, mag ik aannemen, ook voor magnetrons die liever een stoomoven zijn.

Die monteurs komen er bij ons niet in.

IN DE PERIODE 2017 – 2024 SCHREEF IK 250 COLUMNS VAN PRECIJS 250 WOORDEN VOOR BRON.FONTYS. DIT IS EEN BLOEMLEZING. VIND ZE ALLEMAAL OP WWW.TECHNOFILOSOFIE.COM/COLUMNS

MIJN FAVORIETE COLUMNS PER JAAR

DE CURSUS INCLUSIVITEIT IS WEDEROM VOL (2023)

Humor én inclusiviteit kan best lastig zijn. Misschien maak je een grap, die iemand anders aanstootgevend vindt. Of je maakt een grap, die niet voor iedereen is weggelegd. Of, als ik een beetje mijn best doe, beide.

Hoe noem je een prachtige vrouw met een indrukwekkend vocabulaire? Een large language model.

Hahaha. Of niet, dus. Er zijn mensen die denken dat het streven naar inclusiviteit, woke en politieke correctheid een einde maakt aan alle humor.

Ik denk dat het allemaal wel meevalt. Neem nu zo iemand als Herman Finkers. Die bewijst al decennialang dat je scherp kunt zijn én inclusief. Oké, toegegeven, zijn lied ‘Geen Jager, Geen Neger’ uit 1994 was misschien een uitglijder, maar 99% van zijn oeuvre is superinclusief én supergrappig.

Bijvoorbeeld: “Soms denk ik uren na en heb ik nog niks op papier, een andere keer bereik ik precies datzelfde in vijf minuten.”

Leuk, toch? En zelfs voor mij als columnist, verre van aanstootgevend. Of, wat dacht u van de klassieker: ‘De cursus omgaan met teleurstellingen gaat wederom niet door.’

Fontys heeft dat begrepen en is ook begonnen met het combineren van humor en inclusiviteit. Zo wordt er via de monitoren een ‘inclusive deep dive’ aangeboden. De bijeenkomsten lijken alleen open te staan voor leidinggevenden en onderzoekers. Dat is al best grappig, maar helemaal leuk wordt het als je leest dat er maar twaalf plaatsen beschikbaar zijn.

Immers, vol is vol.

‘De cursus inclusiviteit is wederom vol.’

Herman Finkers had het niet beter kunnen bedenken.

IN DE PERIODE 2017 – 2024 SCHREEF IK 250 COLUMNS VAN PRECIJS 250 WOORDEN VOOR BRON.FONTYS. DIT IS EEN BLOEMLEZING. VIND ZE ALLEMAAL OP WWW.TECHNOFILOSOFIE.COM/COLUMNS

MIJN FAVORIETE COLUMNS PER JAAR

MEER... MEER.... MEER....

In de periode 2017 – 2024 schreef ik 250 columns van precies 250 woorden over onderwijs & technologie. Eerst als medewerker van de dienst IT, later als docent, steeds als technofilosof.

Wil je meer lezen, dan vind je alle columns op www.technofilosofie.com/columns

Daarnaast verwerkte ik delen van de columns, maar dan scherper en ongecensureerd in *Waarom je Altijd Wilt Winnen van je Navigatiesysteem* (2020) en *Digitale Gremlins* (2023).

Te koop als e-book, luisterboek of gewoon lekker als papieren versie.

Rens van der Vorst
2024

IN DE PERIODE 2017 – 2024 SCHREEF IK 250 COLUMNS VAN PRECIJS 250 WOORDEN VOOR BRON.FONTYS. DIT IS EEN BLOEMLEZING. VIND ZE ALLEMAAL OP WWW.TECHNOFILOSOFIE.COM/COLUMNS